

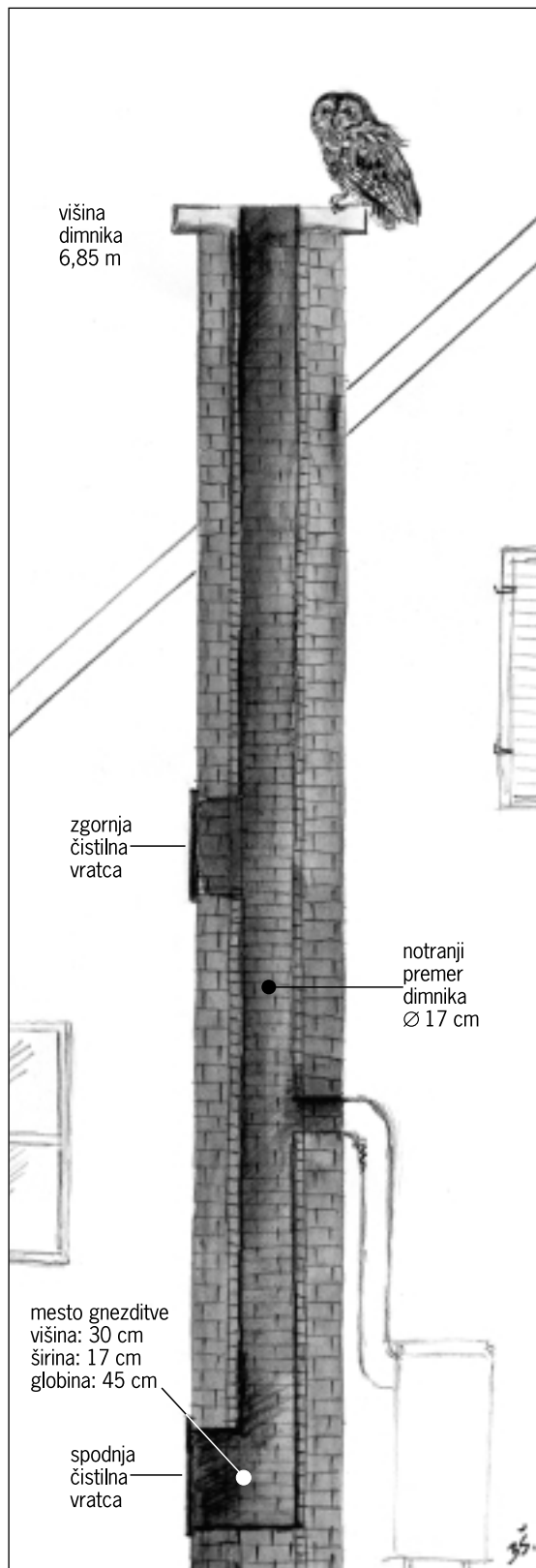
videl iz takšne bližine, velja omeniti izredno kombinacijo podolgovate glave in še bolj dolgega kljuna. Opazovanje je potrdila nacinčna Komisija za redkosti kot tretji in četrti podatek za Slovenijo.

Borut Štumberger, 2282 Cirkulane 41

LESNA SOVA *Strix aluco*

Tawny Owl – nesting at the bottom of some 7 m high chimney near Brežice (SE Slovenia): On June 2nd 1994, 2 chicks were fledged; on May 6th 2000 two young were hatched, but were at the age of about 15 days taken as prey by a pine marten *Martes martes*

Bilo je leta 1994. Za konec tedna smo vedno hodili na naš vikend v bližini Brežic. Tam je visoka stara hiša. Na njej sta dva dimnika. Eden je speljan iz kuhinje, a že desetletja ni v uporabi, iz drugega pa se kadi samo ob koncu tedna v zimskem času. Prav tistega leta nas ni bilo na vikendu do srede aprila. Takrat mi je namreč mama rekla, da sova skovika v sobi. Jaz sem vendarle pogledal po sobi, po podstrešju in vsepovsod, a sove ni bilo nikjer. Le slišati jo je bilo. Tedaj mi je prišlo na misel, da je morda v dimniku. V predsobi so v 7 metrov visokem dimniku pri tleh vratca za čiščenje saj. Še preden sem jih do konca počasi odprl, sem zaslišal, da po dimniku nekaj pleza. Samica lesne sove je pobegnila po dimniku navzgor. Vratca sem odprl do konca in zagledal dva puhasta mladiča, potem pa vratca hitro spet zaprl. Njun razvoj sem spremljal s poslušanjem njunega oglašanja. Spraševal sem se, le kako bosta mladiča splezala iz tako visokega dimnika. No, ponoči 2.6.1994 sta splezala kar na njegov vrh. Škrebjanje krempljev po opeki se je izvrstno slišalo. Naslednje jutro sem najprej pogledal od spodaj, kaj je na dimniku. In res, eden od mladičev je že sedel vrh dimnika, drugi je ponoči odletel v bližnje krošnje dreves. Kaj hitro sem ga našel, saj se je sova v bližini oglašala z značilnim nežnim skovikanjem, s katerim kliče mladiče. Kljub temu da je ta dimnik v uporabi, so si izbrale za gnezdenje prav tega. Od takrat smo vsako leto prenehali kuriti ob koncu februarja v upanju, da se sova še kdaj vrne. Zgodilo se je leta 2000: ponoči 31.3. sem zaslišal praskanje po dimniku, ki je prihajalo od vrha in vse nižje. Nič drugega ni moglo plezati po dimniku kot prav lesna sova. Naredil sem vse, da je ne bi vznemirjal. Postavil sem dva mikrofona za snemanje, enega vrh dimnika, drugega pa naslonil na vratca za čiščenje saj. Kadarkoli sem bil tam, sem prek mikrofona poslušal, kaj se dogaja v dimniku in seveda tudi vrh dimnika, saj je bilo nekaj enkratnega posneti različna oglašanja samca, ko je v mraku priletel na dimnik, pa tudi samice na dnu dimnika, ki se je občasno oglašala kar sredi dneva. Neko noč, ko je samica za kakih dvajset minut zapustila dimnik – to je naredila namreč vsako noč – sem na hitro odprl vratca in pogledal vanj. Na golih tleh, na sajah, sta bila dve jajci. Dne 6.5. sem prvič zaslišal rahlo oglašanje mladičev. Vratca nisem več odpiral. Vendar se mi je zdelo, da ne poteka vse tako, kot bi moralo.

Motilo me je, da je vsak dan v mraku na dimnik najprej priletel neki drug samec. Ni prinašal hrane, niti ni klical samice, ampak se je samo močno oglašal in celo odganjal "pravega" samca. Le-ta pa se je vedno umaknil v gozd. Tudi samica v dimniku se temu vsiljivcu skoraj ni odzivala. Potem sta oba samca nekam izginila. Šele okoli druge ure zjutraj, in to vsako noč, je priletel "pravi" samec in s tipičnim "klicanjem" zvalil samico iz dimnika. Takoj je splezala po dimniku navzgor. Takrat ji je prinesel hrano. Samica je odletela stran in se po nekako dvajsetih minutah vrnila v dimnik. Mladiča sta se med odraščanjem vse močneje oglašala. Nekega dne pa sem pri poslušanju opazil, da se oglaša samo še en mladič. Ponoči, ko je samica zapustila dimnik, sem seveda odprl vratca. Notri je bil samo še en mladič, star približno 12 dni. Naslednji vikend pa je bila žalost popolna. V dimniku ni bilo nobenega oglašanja več. Ponoči sem zopet pogledal vanj. Bil je popolnoma prazen. V njem ni bilo niti ostankov puha ali perja. Samico sem slišal kasneje skovikati v bližnjem gozdu. Ko sem pregledal podstrešje, sem našel iztrebek kune. Ker sem kasneje videval kuno zlatico *Martes martes*, ko se je redno vsak dan prihajala hraniti s češnjami na drevesu poleg hiše, sem celo prepričan, da je bila na podstrešju zlatica, pa čeprav to trdijo le za belico. Bila je neustrašna in me včasih gledala čisto od blizu. Že leto prej je imela tri mladiče visoko v vdolbini divje češnje kakih 50 m od hiše. Verjetno je letos prav ona pospravila po enega sovinega mladiča, in to takrat, ko je samica zapustila dimnik. Čudno se mi zdi, zakaj je sploh zapuščala gnezdo, saj je znano, da do starosti mladičev okoli deset dni tega ne počne. Če bi bilo kar koli narobe s prinašanjem hrane samca, bi verjetno mladiča poginila in ostala v dimniku. Tako je bila žalostna usoda mladičev lesne sove zapečateni. Hiša se mi je kar naenkrat zazdela tako zelo prazna. No, morda pa bom nekoč spet dočkal mladiče lesne sove na našem dimniku.

Blaž Šegula, Lepi pot 4, 1000 Ljubljana

KUKAVICA *Cuculus canorus*

Common Cuckoo – a cuckoo's young fed by a Black Redstart *Phoenicurus ochruros* was observed in improvised nest box under a roof on July 21st 2000 at Vičanci. This is the fifth case of the Common Cuckoo's parasitism at Vičanci involving Black Redstart (Slovenske gorice, NE Slovenia).

Na tramu, ki moli iz zidne lege garaže v Vičancih v Slovenskih goricah, sem spomladi 1998 pritrdil improvizirano škatlo z odprtino za šmarnico *Phoenicurus ochruros*. Leta 1999 gnezdnilnica ni bila zasedena. Letošnje leto pa sem opazil, da jo je zasedla šmarnica za svoje drugo leglo. Kak teden po tem, ko sem ugotovil, da je gnezdnilnica zasedena, mi je oče povedal, da je pod gnezdnom našel tri poginule mladiče. Temu nisem pripisoval pretirane pozornosti, saj je ravno takrat poletna vročina dosegla svoj višek. Bil sem prepričan, da so poginili zaradi prevelike

vročine. 21.7.2000 sem opazil, kako je šmarnica s hrano v kljunu skočila v gnezdnilnico, da bi nahranila mladiče, in bil sem vesel, da jih je vsaj nekaj preživel to hudo vročino. Vendar sem po oglašanju mladiča ugotovil, da v gnezdnilnici ni šmarnica, saj se je oglašala povsem drugače kot šmarničini mladiči. Ko sem se povzpel h gnezdnilnici, so bili moji pomisleki o "nenavadnem" gostu razjasnjeni. V gnezdu je bil mladič kukavice. To je že moje peto opazovanje mladičev kukavice v Vičancih. Vsi mladiči kukavic pa so parazitirali pri šmarnici.

Dominik Bombek, Prešernova 1, 2250 Ptuj

TRIPRSTI DETEL *Picoides tridactylus*

Three-toed Woodpecker – male making a cavity in a dried up spruce *Picea abies* some 6 m above the ground on April 15th 1996 at Logatec plateau (700 m a.s.l.) (C Slovenia)

Popoldne 15.4.1996 sem se bolj iz gozdarskih kot ornitoloških razlogov potikal po Logaški planoti za Ljubljanskim vrhom. Nedaleč od Debelega vrha, na nadmorski višini okrog 700 metrov, sem na suhi smreki *Picea abies* opazil samca triprstega detla, ki je tesal gnezdnilno duplo. Duplo je bilo že tako globoko, da se detla med kopanjem ni videlo. Ven je prilezel samo med izmetavanjem iveri. Ko sem po kakih 5 minutah odšel, je samec še vedno kopal. Duplo je bilo po oceni okrog 6 metrov nad tlemi in obrnjeno proti SV.

Tomaž Mihelič, Št. Jurij 125, 1290 Grosuplje

BREGULJKA *Riparia riparia*

Sand Martin – a new colony containing 30 pairs (44 breeding holes) in a pile of sieved sand in the Pleterje gravel pit on July 15th 2000 (Dravsko Polje, NE Slovenia)

Čeprav gramoznico Pleterje, ki leži na Dravskem polju med vasema Brunšvik in Kungota, dokaj redno obiskujem, do leta 2000 v njej nisem zasledil breguljk. Temu je botrovalo dejstvo, da v gramoznici ni primernih peščenih sten, pa tudi to, da je gramoznica skoraj suha. Ko pa sem se 15.7.2000 po daljšem premoru vnovič odpravil tja, sem v zraku opazil nekaj osebkov. Podrobno sem pregledal stene v gramoznici. Ker so vse iz proda, sem menil, da se breguljke v gramoznici le prehranjujejo. Ko sem že opustil misel na morebitne gnezditvene rove, je iz kupa sejane peska zletelo nekaj breguljk. Šele sedaj sem opazil, da so gradbinci odstranili del kupa, ki stoji na tem mestu že dve leti, tako da je nastala navpična stena. V njej sem našel 44 lukenj, od tega jih je bilo 30 zasedenih. Na kolonijo breguljk sem naslednji dan opozoril gradbince in ti so mi zagotovili, da kupa to leto več ne bodo odstranjevali. Imajo pa to v načrtu